

11.

Howalt og Søndergård

fotografi

Kirsten Windfeldt Jensen

11.

Opgaver til Howalt og Søndergaard, fotografi

Fotografiets historie er historien om, hvordan man via kameraet har forsøgt at fastholde det flygtige motiv, man ser i søgeren. Før Kodak i slutningen af 1800-tallet opfandt rullefilmen og i begyndelsen af det nye århundrede snapshot-kameraet, som gjorde et kamera tilgængeligt for de fleste, var optagelsen af et fotografi en professionel opgave og en langsommelig affære, som resulterede i opstillede fotografier og modeller med stive, stirrende blikke, fordi man skulle holde poseringen så længe. Disse første fotografier anvendte mange af maleriets træk i motiv, komposition og beskæring.

Alt dette ændredes med snapshot-fotografien, som var brugervenligt og åbnede op for det spontane. Man kunne fange handlingen lige i det øjeblik, som allerbedst udtrykte det, det handlede om. Den franske mesterfotograf Henri Cartier-Bresson (1908-2004) talte om "det afgørende øjeblik", hvor fotografen fanger situationen, og hvor kameraets øje fanger motivet, netop som alle elementer passer sammen og danner et stærkt hele.

I de seneste år har det digitalt bearbejdede fotografi givet fotograferne, amatører som professionelle, nye værktøjer til at gribe "det afgørende øjeblik" og til at komponere og forbedre det opstillede motiv, som stadig dyrkes i samtidskunstens "iscenesatte fotografi" (se leksikon i "For Øjeblikket 2").

Hvornår er så "det afgørende øjeblik", hvor man tager et billede? Det færdige foto er svaret, og det er det fænomen, som varieres og tematiseres i Nikolaj Howalts og Trine Søndergaards fotografiske værker, hvor de søger at fange noget flygtigt men også autentisk om en person, en situation eller en kultur.

Opgave 1

- 1) Sorter og diskuter følgende værker ud fra disse kriterier: Er billedet opstillet og måske iscenesat? Er det "et afgørende øjeblik" eller måske blot "et tilfældigt øjeblik"?

Nikolaj Howalt *Car crash studies* 2009, Andy Warhol, *Death and Disaster serie* 1962-63, Mathew Brady *Dead Boy in the Road at Fredericksburg* 1863, Trine Søndergaard *Now that you are mine*, 1997-2000, Robert Doisneau *Le baiser de l'Hotel de Ville* 1950, Richard Billingham *Ray's a Laugh* 1996, Oliviero Toscani *Kissing Nun* United Colors of Benetton 1992, Nikolaj Howalt *141 boxers* 2003, Eadweard Muybridge *Boxing; open-hand* 1887, Nikolaj Howalt *Samling* 2012, Henri Cartier-Bresson *New York 1947*, David LaChapelle *The House at the End of the World* 2005.

- 2) Find et billede fra en avis, bog, et blad eller fra internettet, som viser "et afgørende øjeblik".
- 3) Find et andet som viser et vilkårligt øjeblik.
- 4) Diskutér jeres valg, og overvej, hvilke formelle og betydningsmæssige træk der knytter sig til fotografierne i de to kategorier.

Opgave 2

Sammenlignende analyseopgave:

- 1) Lav en formalanalyse og en betydningsanalyse af Trine Søndergaards og Nicolaj Howalts fotografi *Hans Jørgens Lykke* 2010 på side 252 i "For Øjeblikket 2".
- 2) Sammenlign billedet med et ældre landskabsmaleri efter eget valg (fx [Pieter Breughel den ældre Jægere i sneen](#) 1565, i "For Øjeblikket 2", side 254) eller et landskabsmaleri fra perioden dansk guldalder (se "For Øjeblikket 2", side 255). I din sammenligning skal du blandt andet komme ind på motiv, format, komposition, teknik og kunstnerens hensigt med landskabsbilledet. Diskuter i lyset af analysen citatet af Trine Søndergaard på side 253 i "For Øjeblikket 2".

Opgave 3

Det iscenesatte fotografi kan have kunsthistoriske forbilleder. Lav en analyse af et af følgende værker. Læs om kunstnerne i "For Øjeblikket 2", kapitel 3.

- 1) Første del af analysen har fokus på de formelle træk: Format, komposition og beskæring, kameravinkel, dybdeskarphed / fokus, lys / kontrast, farver, redigering.
- 2) Anden del af analysen har fokus betydningen af: Motivet, personer og miljø, iscenesættelse og optagelsen /opfangning af situationen.
- 3) Tredje del af analysen har fokus på konteksten: beskuerens møde med værket, publiceringsform.

Perspektiver til et eller flere malerier, som kan have været kunsthistoriske forbilleder for fotografiet, og gør rede for formelle og betydningsmæssige ligheder og forskelle.

Rineke Dijkstra *Sefton Park, Liverpool, June 10, 2006*, side 153 i "For Øjeblikket 2" og
Edouard Manet *Le déjeuner sur l'herbe* (Frokosten i det grønne) 1862-63.

Rineke Dijkstra *Kolobrzeg Poland, July 26, 1992*, side 24 i "For Øjeblikket 2" og
Sandro Botticelli *Venus fødsel* 1486.

David LaChapelle *Jesus is my Homeboy, Last Supper* 2003 og
Leonardo da Vinci *Den sidste nadver* 1495-98.

Ingen frygt *Selvportræt* 2007, side 7 i For Øjeblikket 2 og

Jean-Auguste-Dominique Ingres *Le bain turc* (Tyrkisk bad) 1862
eller

Eugène Delacroix *Femmes d'Alger dans leur appartement* (Algierske kvinder) 1834.

Opgave 4

Praktisk opgave i iscenesat fotografi.

- 1) Læs om Cao Fei på side 162 i "For Øjeblikket 2", og se fotos af kunstnerens projekter fra f.eks. *Cosplayer series* 2004 på kunstnerens hjemmeside.
- 2) Du skal benytte digitalt fotografi til opgaven. Du skal tage 1 fotografi eller lave en serie. Du skal selv indgå direkte i billedet eller afsætte et spor i fysisk forstand, eller på anden måde, som når man ser dine fodspor i sandet på strandbredden!
Planlæg dit billede – tænk over det generelle udtryk, formen og stemningen.
Hvilken handling, begivenhed eller performance foregår der eller har der foregået?
Skal du bruge bestemte rekvisitter, locations, lys, osv.?
- 3) Planen for iscenesættelsen såvel praktisk som idémæssigt udarbejdes i grupper, så I kan hjælpe hinanden. I skal sætte kriterier op for jeres udførelse. Udarbejd et sæt dogmer eller kriterier, I vil arbejde ud fra I gruppen. I skal redegøre for jeres valg, kriterier, og inspirationskilder.
- 4) Den praktiske opgave afsluttes med en fremvisning af de billeder, der er taget. Der skal ved afslutningen af opgaven foreligge et billede af hver person i gruppen, der kan bruges til fremlæggelse. Resten af billederne fra gruppen skal samles i portfolien.

Opgave 5

Praktisk opgave.

- 1) Læs om Tracey Moffatt side 186 i "For Øjeblikket 2", og se en af hendes billedserier fx *Scarred for life* 1999 på Internettet. Eller brug fotografen Nan Goldins fotografier (på Internettet) som inspiration.
- 2) Tag en serie snapshots med mobiltelefon eller kamera. Sammenlign fotografierne og diskuter, hvilke små historier de rummer. Diskuter, om billederne fx fortæller en personlig historie.
- 3) Udvælg 2-3 fotos til ophængning og diskutér ved fremlæggelsen om et snapshot er mere autentisk end et iscenesat fotografi.

Ditte Gammelby Svinth, billedkunstprojekt i iscenesat fotografi på Aalborg Katedralskole, 2011.